

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekoval račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1934

Štev. 31.

Moč Narodne stranke narašča

Po krasno uspelem shodu Narodne stranke v Ljutomeru stopa ves severnovzhodni del Slovenije v odprto borbo proti krivičnosti, nepoštenju in lažinacionalizmu — Lep shod Narodne stranke pri Sv. Andražu

Zdravo seme ideje in programa res vsenarodne Jugoslovanske narodne stranke je padlo tudi v Sloveniji, kakor že v vseh pokrajinah Jugoslavije, na zelo rodovitna tla. Žetev, pred katero stojimo, obeta biti mnogo bogatejša, kakor je bilo pričakovati v tako kratkem razdobju; zato pa bo za nas in ves pošten narod tem veselejše oziroma za naše politične nasprotnike tembolj polna nevolje in strahu. Sijajen dokaz tega stvarnega stanja je nudil preteklo nedeljo, dne 23. septembra t. l. veličastni javni shod naše opozicijske stranke

V LJUTOMERU

kjer je narod iz našega plodnega Pomurja in iz solčnih, vinorodnih Slovenskih goric javno in svobodno pod bratskim okriljem svoje Jugoslovanske narodne stranke manifestiral za svoje pravice in brez strahu izpovedal svoje pravo prepričanje. Moško je vrgel pred oči vseh poklicanih činiteljev vse svoje gorje, želje in zahteve, in le slepec bi se mogel govoriti, da je narod zadovoljen z današnjim stanjem, ko je vendar jasno kakor na dlani, da nam preti neizogiben pogin, če se ne umaknejo čimprej z odgovornih mest razni nezmožni in korumpirani, samozvani »voditelji« in prepuste oblast res narodu samemu, ki si bo svobodno in po svoji poštenosti duši že sam znal izbrati za vodstvo države in sebe prave, poštene in zaupanja vredne ljudi.

V nedeljo so se zgrnile že zgodaj zjutraj na prostranem trgu v Ljutomeru tisočglave množice našega pomurskega in slovenjgoriškega kmečko - delavskega ljudstva, da sprejmejo vase od iskrene narodne zaščitnice, Jugoslovanske narodne stranke, edino pravi in resnični evangelij nove narodne politike, novega narodnega življenja, procvita in napredka. Organizacija shoda je bila sijajna in je ves potek prvega javnega nastopa Narodne stranke v prleški metropoli dokazal, da so se lotili pozitivnega dela za narod in državo v tem prekrasnem kotu slovenske zemlje ljudje, ki so svoji težki nalogi povsem kos. Več sto kolesarjev je pribrazilo od vseh strani na svojih vozilih, okrašenih s cvetjem, zelenjem in državnimi trobojnicami. Za vzoren red in brezhibno izvedbo vse prireditve je skrbel discipliniran, mnogoštevilčen štab rediteljev, katerim gre tudi znaten del zasluge na veličastnem poteku shoda. Kljub temu, da je bilo vse Prekmurje, od koder so se prijaviili že tedne prej tisoči in tisoči udeležencev, zaradi epidemije griže v lendavskem okraju takorekoč hermetično zaprto po varnostnih organih, ki niso pustili preko Mure

žive duše in kljub temu, da so se po vseh vaseh in naseljih od Mure do Drave delili v desetstotih izvodih nasprotniški hujskaški letaki, češ, da naj se ljudje nikar ne udeležijo shoda Narodne stranke, je bila udeležba našega poštenega in zavednega ljudstva vendar tako mogočna in mnogoštevilna, da si kaj lepšega skoraj ni bilo mogoče želeli.

Na velikem govorniškem odru je kmalu po pol 9. uri viharno pozdravljen otvoril shod predsednik Akcijskega odbora za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar, na čigar predlog je bil izvoljen soglasno in z navdušenjem za predsednika zborovanja splošno znani, priljubljeni in ugledni narodno gospodarski ter javni delavec g. Štampar, ki je po kratkem uvodu in prisrčnem pozdravu na vse navzoče podal besedo prvemu govorniku, g. dr. Potokarju, ki je med drugim dejal:

»Ta veličasten zbor Jugoslovanske narodne stranke bodi najdostojnejši odgovor gospodom iz Nacionalne stranke, ki so pred kratkim zborovali kot papirnati zmagovalci v sosednjih Križevcih, hkrati pa bodi tudi jasen dokaz, da Mursko polje ni in tudi nikdar ne bo v taboru Nacionalne stranke.

S silo, teptanjem in pestjo se zdrava politična formacija od zgoraj navzdol ustvariti ne da, vsako nasprotno gledanje je zmotno in v temelju zgrešeno, saj narod ni čreda, ki se jo bije in seganja, da se jo ostrize, temveč je sila, ki daje vzgon oblasti in državni volji!«

Besede predsednika g. dr. Potokarja so izzvale med zbranim ljudstvom urnebesni aplavz, ki se je le počasi umiril, da je mogel govornik nadaljevati:

»Narodna stranka se je pojavila v obrambo v zadnjem trenutku in če bi ne imela Narodna stranka nobenih drugih zaslug, ostane njena glavna zasluga napram demokraciji v tem, da je s svojim pojavom v našem političnem življenju preprečila s strani oprod Nacionalne stranke napovedano fašistično smer, ki jo naš narod zaradi svoje gospodarske konstrukcije in zaradi narodnostnih momentov kar najodločje odklanja. Fašizem predpostavlja popoln centralizem, mi pa smo nasprotniki takega centralizma, ker to ne pospešuje, temveč preprečuje jugoslovansko skupnostno zavest in čuvstvanje, kar je oboje prav naši državi tako močno potrebno!«

Nov val navdušenega pritrjevanja je prekinil govornika, ki je potem, ko je dalo ljudstvo duška svojemu razgibanemu razpoloženju, zopet povzel besedo:

»Naši nasprotniki so mojstri spletkarjenja in skušajo na vse

mogoče načine zanesti zmedo med narod glede nas.

Eni pravijo, celo pisarijo v svojih tajnih okrožnicah, ki jih pošiljajo svojim zaupnikom, češ da smo le v besedah poborniki demokratičnega pojmovanja, dočim smo v resnici stranka generala Živkovića. Privid je odsev grozave plašljivosti ali plod prenapetih možganov. Kdor misli trezno, bo pač prav logično lahko zaključil, da bi se gospodu generalu ne bilo treba oslanjati na nebogljeno peščico v parlamentu, ki bije golih rok, brez sredstev težko eksistenčno borbo, saj si je mogel brez težav ustvariti za sebe večino v tem parlamentu, ko so vsi sedanji poslanci bili izvoljeni le po njegovem pristanku z njegovim izrecnim podpisom.

Drugi nas po svoji preizkušeni metodi črnijo, češ da smo proti veri, pa nas v isti sapi napram staromiselnim pristašem prikazujejo kot najbolj pristne klerikalce, ker je po njihovem mišljenju pač treba udarjati tako, da bolj zaleže. Zaman so vse intrige in brez uspeha vse te spletke; mi bomo svoj čolnici Narodne stranke, v katerega se zaganzajo razpenjeni valovi Nacionalne stranke, že oteli. To bodi prepuščeno kar nam samim — mlad mornar kar tako na lepem ne utone — stara barka Nacionalne stranke pa se bo brez valovja razletela, saj se njen štab v Ljubljani že sedaj ozira po rešilnem pasu.«

Neustrašene besede resnice, ki jih je izgovoril g. dr. Potokar, niso mogle pustiti zbranega ljudstva hladnega in mirnega. Le s čvrstim samozatjevanjem množice se je burno razpoloženje napram propadajoči Nacionalni stranki toliko stišalo, da je mogel govornik končati svoja izvajanja z naslednjimi besedami:

»Ko govorimo o samoupravi, se ne bojimo priznati, da vse ceste v naši državi ne vodijo v Beograd in naj se po načelu zdrave gospodarstvenosti tudi vse denarne žile ne stekajo v našo prestolnico v Beograd. Naši nasprotniki poreko, da hujskamo zoper Beograd, pa mi ne hujskamo; hočemo samo dobro, kajti življenje nas uči, da črpa srce kri zato, da jo oddaja organizmu, ker sicer organizem zamre, srce pa v tolsči utone. V pravilni rešitvi finančnega vprašanja leži naše ozdravljenje in če bo rešeno pravilno to vprašanje, bo postavljen beton enotnih src nerazdružljivega masiva. Ta masiv bo juslovanski, toda pri sestavinah, ne mešavinah: slovenstva, srbstva in hrvatstva. Mi Slovenci ostanemo svojem jeziku zvesti, ostanemo Slovenci, pri tem pa dobri, pravi Jugoslovani!«

Nepopisno odobravanje ljudstva je bilo najvernejša potrdi-

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo 30. septembra 1934

Na Vačah pri Litiji ob 7. uri zjutraj pred cerkvijo.

Na Robu pri Velikih Laščah ob 8. uri zjutraj v prostorih g. Matije Mavca.

Pri Sv. Gregorju pri Velikih Laščah ob 3. uri popoldne v „Gregorskem domu“.

V nedeljo 7. oktobra 1934

V Leskovcu pri Krškem ob 7. uri zjutraj na trgu pred cerkvijo.

V Cerkljah ob Krki ob 11. uri dopoldne pred cerkvijo.

Pri Sv. Križu pri Kostanjevici ob 3. uri popoldne na trgu pred cerkvijo.

Na shodih poročata za Akcijski odbor Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo člana odbora gg. **Drago Kornhauser** in **Rado Kolman** ter drugi.

tevele govornikovih izvajanj in najiskrenejša zahvala za njegove odkrite besede. Enako navdušenega pozdrava je bil deležen naslednji govornik, narodni poslanec g. Dragutin Perko, ki je kot star znanec Ljutomera in Prekije, kjer je imel že ponovno priljubljenost med brati Slovenci javno nastopati in govoriti, v blagoslavni kajkavščini, tako, da ga je razumel sleherni poslušalec, kot bližnji sosed iz Varaždina, nanizal pred poslušalci mnogo zla sedanje vladajoče Nacionalne stranke in naštel celo vrsto kričečih korupcijskih primerov iz sedanjega javnega življenja. Razložil je precejšen del programa Narodne stranke in se v zaključnem delu posvetil prvemu strankinemu državnemu kongresu 14. oktobra t. l. v Beogradu, katerega naj se udeležijo naši člani in pristasi tudi iz teh krajev v čim večjem številu s posebnim ozirom na njegov velikanski pomen. Govornik je še ponovno pozval navzoče, da se organizirajo v čim trdnejših krajevnih organizacijah Narodne stranke, ker le tako bomo končali pričetno borbo z vncem naše zmage.

Za njim je povzel ob vzhicnem pozdravljanju množice svoj znan stvarno besedo narodni poslanec g. dr. Milan Metikoš, ki je razvijal v glavnih obrisih, pa tudi v vseh pomembnejših podrobnostih gospodarski program Jugoslovanske narode stranke. Poslušalci so sledili njegovim izvajanjem z napeto pozornostjo in ga prekinjali pogosto s pritrjevalnimi vzkliki in ploskanjem. Kot zadnji govornik je nastopil član Akcijskega odbora za Slovenijo g. dr. Fran Vidic iz Kam-

nika, ki je navzoči množici opisal vse nizkotne in nemoralne politične delovne metode Nacionalne stranke in njenih voditeljev. Kako zelo se je pred občinskimi volitvami s strani omenjenih naših in vsenarodnih nasprotnikov zadrževalo, da bodo volitve popolnoma svobodne; praksa pa je pokazala, da je bilo to le najnesramnejše varanje naroda, v katerem so teror JRKD stranke in njene sleparije pri volitvah ubile zadnjo vero v poštenost, zakonitost in v enakopravnost vseh državljanov naše države. Posebno poglavje je govornik posvetil politični nemorali današnje dobe v naši državi in pa eksistenčnemu minimumu specialno v davčnem pogledu.

Med navdušenim odobravanjem predgovornikovih izvajanj je predsednik zborovanja g. Štampar nato prečital daljšo resolucijo, vsebujočo glavne in najnujnejše zahteve tamkajšnjega prebivalstva, ki je bila soglasno sprejeta in ki jo priobčujemo na drugem mestu, nato pa zaključil res sijajno uspeši shod.

Takoj nato se je sestavil pod predsedstvom g. Štamparja, ki uživa kot bivši ekonom in izborni poznavalec kmečkogospodarskih vprašanj ter kot preizkušen narodni svetovalec splošen ugled in zaupanje med ljudstvom, poseben strankin okrajni odbor, v katerem sodelujejo zastopniki vseh občin ljutomerskega okraja. V njem so pa tudi zaupniki iz vsega ozemlja ptujskega, lendavskega in soboškega okraja, ki bodo stali v najtesnejši zvezi v delu za razvoj stranke in napredek ljudstva v vsem Pomurju in na Ptujskem polju. Sklenjeno je tu-

di bilo, da bo ta odbor pripravljaj in ustanovljaj organizacije v vseh vaseh in sam prirejal shode ter sestanke, da bo tako razbremenil Akcijski odbor v Ljubljani, ki je spričo močno naraščajočega strankinega organiziranega gibanja v Sloveniji že itak preobremenjen.

Kako dejansko stojita med narodom naša Narodna in pa nasprotniška Nacionalna stranka, naj služi za vzgled le suha primerjava obeh strank preteklo nedeljo v Ljutomeru: Na Glavnem trgu večstična množica, ki neprestano navdušeno vzklika Jugoslovanski narodni stranki — istočasno pa mrtvaško-turobno zborovanje Jugoslovanske nacionalne stranke v Resnikovi restavraciji, na katerem je bilo poleg vladnih poslancev g. Zemljiča in Komana kot sklicateljev le še nekaj ljudi, ki bi se skoraj dali prešteti na prstih dveh rok...

Isto nedeljo pa je priredila naša Jugoslovanska narodna stranka na željo tamkajšnjega prebivalstva javen shod tudi

PRI SV. ANDRAŽU PRI VELENJU,

ki je kljub vsem mogočim intrigam in oviram nasprotnikov ob prav zadovoljivi udeležbi lepo uspel. Nad 150 mož, pridnih šent-andraških posestnikov, se je zbralo v »Društvenem domu« in pazljivo sledilo izvajanjem delegata in člana Akcijskega odbora za Slovenijo g. Draga Kornhauserja iz Ljubljane, ki je v temperamentnih besedah orisal sedanjosti politični položaj v državi in razložil program Narodne stranke ter vzroke, ki so poklicali v življenje našo borbena stranko.

Shod je otvoril posestnik g. Brinovšek. Po njegovem uvodu in pozdravu pa je glavni govornik g. Kornhauser pojasnil zelo stvarno in objektivno obupne razmere, ki tirajo našega malega

človeka naravnost v propast. Zato je spričo splošne narodne želje in njegovega najintenzivnejšega hotenja morala v zadnjem trenutku priti rešitev v podobi Jugoslovanske narodne stranke, ki je pokazala pravo pot in narod tudi povedla k pravici, svobodi in boljšemu življenju. Vse svoje navedbe je govornik podpiral dosledno z živimi primeri in dokazi, zlasti v neizmernem poglavju korupcije v vsem javnem življenju. Njegovemu zaključnemu pozivu: »Vsi v borbo z narodom za narod!« so se navzoči odzvali navdušeno in brez izjeme, obenem pa so trdno sklenili, da bodo po vseh svojih močeh podpirali Jugoslovansko narodno stranko v njeni borbi za skupno dobrobit vsega naroda in za končno zmago svobode, enakopravnosti, pravice in poštenosti.

Za njim je spregovoril o domačih razmerah še g. Znoj, rudar iz Velenja, ki je med drugim dejal: »Naša dolžnost pa je, da se končno trezno zavemo, in da vsi kakor en mož, stopimo v močno organizacijo Jugoslovanske narodne stranke ter pozabimo na vsa prejšnja medsebojna politična nasprotstva; kakaj, velika šola je za nami in videli smo, kakšne zmožnosti so bile na tej ali oni strani, ko sta se prepirala kmet in rudar ter s tem oba krepila kapitalizem tako dolgo, da je postal absoluten gospodar v državi. Današnji shod naj vas vse spremeni v borbe in organizatorje Jugoslovanske narodne stranke, v složne brate in sodelavce!«

Po shodu je bil za ustanovitev krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke pri Sv. Andražu sestavljen naslednji pripravljajni odbor: Brinovšek Anton, Zabukovnik Franc, Vodunčnik Valentin, Ograjenski Martin, Plešnik Blaž, Triglav Gabrijel, Zajc Franc, Tajnski Franc, Vodunčnik Anton in Maurer Franc, vsi posestniki pri Sv. Andražu.

Kmečki narod — kmečka država

Od 14 milijonov prebivalcev imamo v naši državi okrog 12 milijonov kmetov — Kmečki narod zahteva v svoji državi, da se vodi dobra gospodarska, socialna, notranja, prosvetna in zdravstvena politika enako v korist kmeta, kakor vseh ostalih državljanov

Prebivalstvo Jugoslavije je v glavnem kmečko, ker odpada nad 80 % vseh državljanov na naše vasi. Torej tudi 80 % našega narodnega gospodarstva je — kmečkega, kar pomeni, da so v naši državi kmetje v 80 % producenti in konzumenti za vse ostale panoge našega narodnega gospodarstva. Napram navedenemu bi se pa tudi morala voditi vsa naša politika. To je odločilna zahteva Jugoslovanske narodne stranke, ki je danes v naši državi edina opozicijska stranka. Pri nas se mora voditi taka gospodarska politika, ki bo koristila naši kmečki proizvodnji, ki bo ustvarila čim boljše cene vsem kmečkim pridelkom: žitu, živini, sadju, lesu, ribam, vinu itd. in ki bo zagotovila zadosten izvoz vseh teh pridelkov v sosednje industrijske države po načelu reciprocitete ob medsebojnih kompenzacijah. Nikakor se pa ne sme v naši kmečki državi voditi politika industrijskega protekcionizma, ki podražuje cene tovarniškega in trgovskega blaga, ki pa obenem tudi katastrofalno znižuje cene vseh kmečkim pridelkov. Naš kmečki narod zahteva,

da se ukinejo vse, državi nepotrebne zaščitne carine za industrijsko blago in se tako omogoči sklepanje dobrih trgovinskih pogodb v korist kmečkim pridelkov.

Sedaj, v času težke gospodarske krize, vidimo vsi, da dokler je imel denar kmet in dokler je mogel on s prodajo svojih pridelkov prihajati do gotovine, — so imeli denar tudi vsi drugi stanovalci in so dobro živeli in trgovci in banke in obrtniki in odvetniki in zdravniki in vsi ostali pridobitniki. Čim pa je obubožal kmet, ker ima denarja malo ali pa sploh ne pride do njega, in ko primanjkujejo na naši vasi že očitno najpotrebnejše življenjske potrebščine, v prvi vrsti monopolski predmeti vžigalice, petrolej, sol itd., da o vsem drugem niti ne govorimo, — se to čuti silno močno tudi v vsem našem gospodarstvu. S tem je treba resno računati!

V naši državi izgleda danes položaj takole: Deblo se je pričelo s koreninami vred sušiti, obenem pa so se posušile tudi vse veje na tem drevesu. Deblo in korenine je naša kmečka pro-

dukejska moč, veje na drevesu pa so razni naši stanovi, ki so vzrasli iz svojega debela in ki se tudi takoj posuše, čim jim deblo ne nudi več dovolj sokov in moči. Zato je treba, da se veje obrežejo toliko, kolikor je potrebno, da se deblo preveč ne izsesava in da se kar na hitro povsem ne posuši. Ker vse veje nastajajo in rasejo iz svojega debela, je jasno, da morajo tudi trezno računati z življenjsko močjo debela samega in pa njegovih korenin.

Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da se vodi v naši državi taka politika, ki bo zagajala kmečkim pridelkom boljše cene in ki bo istočasno znižala vse neopravičeno visoke cene raznega industrijskega in trgovskega blaga. Kmečki narod v naši domovini ima vso pravico zahtevati, da se zopet vnese zadovoljnost v narodne vrste. Čim se bodo namreč dvignile in popravile cene kmečkim pridelkom, obenem pa znižale cene trgovskega in industrijskega blaga, bo kmet zopet postal zmožen kot dober kupec in dober plačnik; takrat bodo zopet oživel trgovci in obrtniki, banke in sploh vsa delavnost v našem narodnem gospodarstvu. Čim bo deblo s svojimi koreninami zbralo več sokov in več hrane, bodo to izboljšanje sil in blagostanja takoj občutili tudi vse veje na tem drevesu, torej vse naše narodno gospodarstvo.

Zato je dolžnost vseh pravih in resničnih narodnjakov, ki poznajo program Jugoslovanske narodne stranke, da podpirajo svojo Narodno stranko v njenem delu in borbi, da se čimprej uresniči njen veliki program, ki ne zahteva le državljanjskih in političnih svoboščin ter socialne pravičnosti, temveč tudi tako gospodarsko politiko, ki bo prinesla rešitev vsemu našem narodnemu gospodarstvu. Ukiniti se morajo vse trošarine in uvoznine, tržne pristojbine in ostale javne dajatve, naložene po mestnih in trških občinah na kmečke pridelke, da se tako olajša čim izdatnejši konzum kmečkim pridelkom tudi doma; enako pa je potrebno, da se reformirajo vse dose danje carine z edinim namenom, da se olajša izvoz naših kmečkim pridelkom v sosednje industrijske države.

Kmečki narod obdeluje zemljo: on se ne seli s svoje rodne grude, dočim vsi ostali pridobitniki in gospodarski krogi, prav posebej pa še industrija, iščejo neprestano boljša mesta in boljše pogoje ter se zato pogosto selijo in premeščajo. Kmet je torej stalen davkoplačevalec, ki nikdar ne odpove. Kmetje države ne prikršujejo na davkih! Kako pa plačujejo davke — razne delniške družbe, tovarne, banke, razna podjetja, veletrgovine itd., ve vsak razumen državljan in to smo že mnogokrat opisali in poudarili v našem listu. Zato naglašamo: Le zdrava gospodarska politika bo mogla ustvariti tudi bolj zdrave notranje politične, socialne, zdravstvene in prosvetne razmere!

Z ozirom na to vodi opozicijska Jugoslovanska narodna stranka vztrajno, najodločnejšo borbo za svobodo, pravico in enakost, za poštenje in pravičnost v lastni domovini! Pri tem njenem idealnem, toda pozitivnem državnem in narodnem delu pa jo podpira ves pošten, zdravi in nepokvarjeni narod, ki se strumno organizira v svoji Narodni stranki in ki vesno skrbi, da se bo čimprej uresničil veliki program Jugoslovanske narodne stranke v srečo naroda in domovine.

Zato na delo, borbaši!

Kaj zahteva pomursko delovno ljudstvo?

Zaupajoč svoji Narodni stranki si hoče narod urediti svoja življenjska vprašanja

Da je program Jugoslovanske narodne stranke res pravi vsenarodni program, ustvarjen iz resničnih narodnih potreb in želja, nudi ponoven dokaz resolucija, ki je bila sprejeta na velikem javnem shodu Jugoslovanske narodne stranke dne 23. septembra t. l. v Ljutomeru in ki se glasi:

Kmečko-delavsko ljudstvo iz Pomurja, zbrano odnoso zastopano po svojih zastopnikih na javnem zborovanju »Jugoslovanske narodne stranke« v Ljutomeru dne 23. septembra 1934., je soglasno sklenilo in sprejelo naslednjo

resolucijo:

Splošna gospodarska, posebej pa kmetijsko - gospodarska kriza, v naši državi pritiska vsak dan z večjo silo. Ublaženja te krize ni pričakovati vse dotlej, dokler se ne prime zla pri korenini, t. j. pri kmečko-delavskem stanu, ki je najbolj potreben pomoči. Težina gospodarstva v vseh agrarnih državah, zlasti pa v naši novozgrajeni državi sloni na kmečkim stanu, kateremu je zato treba posvečati največjo pažnjo. Svesti si svoje odgovornosti za razvoj kmečkega stanu in s tem tudi za razvoj naše države, zahtevamo sledeče:

1. Zvišanje cen kmečkim pridelkom, na pr. vina, sadja, živine i. dr. ter znižanje cen kmečkim potrebščin, kakor soli, petroleja, vžigalic, sladkorja, železa itd. Cene kmečkim pridelkom in potrebščin, ki jih je treba kupovati, naj se spravijo v razmerje, v kakršnem se nahajajo n. pr. v Českoslovaški in kakršno je bilo pred svetovno vojno.

2. Ukinitev zakona o zaščiti denarnih zavodov in zapori hranilnih vlog. Osnuje naj se čimprej denarni zavod za obnovev gospodarstva v državi po vzgledu sosednjih držav.

3. Ukinitev in razpust vseh privilegiranih ustanov v državi, zlasti pa »Privilegiranega izvoznega društva« »Prizad«, ki je poleg svojega ponesrečenega žitnega režima prizadel z vmešavanjem v izvoz sadja našemu narodnemu gospodarstvu samo letos nepopravljivo škodo. Za vse sadjerejce in izvoznice, ki zaradi mahinacij »Prizada« niso mogli vnovčiti sadja, naj se odpišejo davki. Pri »Prizadu« naj se izvrši preiskava, da se ugotovi, koliko znaša škoda, katero je utrpelo naše narodno gospodarstvo in naj predstavniki te družbe odgovarjajo za vso škodo materijelno.

4. Odkup kmečkim, maloobrtniških in malotrgovskih dolgov potom Državne hipotekarne banke, ki naj prevzame dolgove, ki so kriti s hipotekami, upnikom pa izda bone, ki naj jim služijo kot plačilno sredstvo.

5. Vsa javna bremena naj se do skrajnosti znižajo, davki naj se izenačijo sorazmerno z dohodki.

6. Brezplačno živinozdravniško pomoč v vsakem primeru obolenja domače živine.

7. Takse na kolesa naj se odpravijo.

8. Znižanje odkupnin za agrarno zemljo. Z zakonom naj se določi najnižja cena za agrarno zemljo, da bodo agrarni interesi v stanu izplačati jo brez zadolžitve. Izdajo naj se dolgoročno brezobrestna posojila za obnovo vinogradov, za nabavo plemenske živine, kmetijskega orodja in drugih pripomočkov za izboljšanje posestev naprednih kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov, ki so s svojim dose danjim delom dokazali, da so v stanu uspešno gospodariti.

9. Zaposlitev prekmurskih sezonskih in drugih delavcev pri javnih delih. Sezonski delavci naj dobe potne liste po znižani ceni, ko gredo na delo v tujino.

10. Podoželskim obrtnikom in malim trgovcem naj se dovolijo olajšave pri plačevanju davkov in odmerja naj se davek na podlagi lastne napovedi.

11. Zahtevamo regulacijo Mure, da se kmetovalci ob Muri obvarujejo škode, delavcem pa preskrbi zaslužek.

12. V Ljutomeru naj se sezi da javna bolnišnica, ustanovi vinarska in sadjarska šola ter sresko vzorno posestvo. Ljutomer naj dobi okrogno sodišče. Naziv mesta naj ne bo samo za to, da bi se povečale dajatve in bi nekateri prišli do višjih plač, temveč Ljutomer naj postane gospodarski, kulturni in socialni center za vse Pomurje.

13. Ukinitev sedanjega volilnega zakona, ki naj se zamenja z modernim volilnim zakonom. Zahtevamo svobodo zborovanja in tiska ter tajne volitve in proporcionalni volilni sistem.

14. Žensko volilno pravico. Ženska — mati kot žarišče človeškega življenja je prva in najučinkovitejša učiteljica človeka, zaradi česar zasluži vse človeške in državljske pravice.

15. Najstrožje kazni proti korupcionistom, ki naj se brez odlašanja tirajo pred sodišče in zaseže naj se njihovo premoženje.

Pred našim prvim kongresom

Ko smo se pred šestimi meseci pojavili kar iznenada med našim ljudstvom, ko so naši poslanci prišli v mesecu maju na naše podeželje in ko so zatem nedeljo za nedeljo prihajali med narod po vsej Sloveniji člani Akcijskega odbora naše Narodne stranke, so se naši nasprotniki iz vseh taborov zdrznili in prisluhli. Šele čez nekaj časa so se zavedli, da naša stranka ni »nezrel poskus«, kakor se je izrazil eden vodilnih funkcionarjev vladajoče JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke, in da naša stranka ni »plačana opozicija«, kakor so se izražali voditelji raznih »pokretov«, ki so hoteli v

kalnem ribariti med našim dobrim narodom, temveč da hoče naša stranka s svojim delom, s svojo agitacijo pokazati narodu njegove pravice, da hoče v narod zopet zanesti vero v našo državo, ki so jo voditelji JRKD stranke med Slovenci tako zelo omajali. In takrat so pričeli prvi kakor tudi drugi, iz vseh taborov, pošiljati med ljudi gorostasne laži in sicer prvi zato, ker so se balji za oblast, ki so jo zaradi zgrešene abstinence naroda tako lahko držali v rokah, drugi pa zato, ker so vedeli, da jim bo narod brezpogojno obrnil hrbet, čim se bo oprijel naše Narodne stranke in se tako zavedel, da drži v svojih

rokah vso moč, s katero lahko vrže s sebe jarem ali si pa tudi lahko nadene komat, kakršen mu pač uga. Skratka, narod se bo zavedel, da sam s svojimi organizacijami daje in tudi jemlje oblast, kar pa seveda ne konvenira ne prvim ne drugim današnjim političnim igralcem.

Jugoslovanska narodna stranka hoče narodu pokazati njegove pravice, hoče v njem poživeti voljo do politične aktivnosti in mu tudi hoče posredovati politično samovzgojo, da si bo lahko sam izbral svobodno v svojih občilih, v svojih okrajih, v banovini in v državi svoje zaželjene voditelje in predstavnike. S svojimi organizacijami in pravili se slovenski narod bolj in bolj zaveda, da mu je le v Narodni stranki zagotovljena svoboda lastne, proste izbire, brez diktata ljubljanskih ali katerihkoli drugih voditeljev.

Nadalje je naš podeželski človek šele v naši stranki dobil polno umevanje svojih teženj in zahtev. Šele v naši stranki se mu je nudila priložnost, da je lahko ugovarjal proti krivicam, ki so se mu dogajale pri občinskih volitvah, pri razdeljevanju različnih podpor itd. s strani vladne Jugoslovanske nacionalne stranke in to vse pod krinko »nacionalizma«, ki ga je JRKD stranka s svojim delovanjem in nastopanjem profanirala do skrajnosti.

S temi protesti, kritikami, zahtevami in interpelacijami je neznojni pritisk odjenjal in danes je naš klic še mogočnejši, naše število pa večje in večje. Naše organizacije rasejo in to spontano, iz jedra in volje ljudstva samega, ne samo med politično neizsolanimi, kakor so se drznili nekateri obrekovalci trditvi o nas, temveč so naše organizacije najmočnejše prav tam, kjer so se bili najhujši boji z JRKD stranko, kjer je bil naš človek najodpornější, politično najzavednejši in kjer so se dogajali v korist članov JRKD stranke najhujši falzifikati ljudske volje v volilnih seznamih itd.

Nekateri naši nasprotniki so tudi obrekovali našo stranko, češ da je proti demokraciji, proti samoupravam ali avtonomijam; to laž je naš predsednik stranke g. Hodjera, na katerega se to obrekovanje tudi sklicuje, ovrgel že s svojim jasnim odgovorom v 20. številki »Edinost«. Najglasnejši naš odgovor pa je v tem, da nas vodstvo naše Narodne stranke kliče na kongres, na glavno skupščino vseh delegatov, vseh predsednikov in tajnikov vseh krajevnih organizacij iz vse države. Edino ta forum je merodajen, da se pred njim odgovarja avtentično na vse klevete in obrekovanja, ki nas še bolj bole, če prihajajo s strani ljudi, ki jih osebno spoštujemo, čeprav dvomimo v njihovo politično modrost, ko prebiramo njihova obrekovanja in vidimo, da ti ljudje ne ločijo niti »Borbe«, ki se tiska v Mariboru kot organ narodno-socialističnih krogov okrog Narodne strokovne zveze od naše »Borbe«, ki se tiska kot osrednji organ Jugoslovanske narodne stranke v Beogradu.

Danes so politično zavednejši ljudje organizirani v dveh političnih strankah: v naši Narodni stranki in v vladni JRKD oziroma novo prekršeni Jugoslovanski nacionalni stranki. Dokler ne bodo vsi državljani politično aktivni in dokler zlasti ne bodo vsi, ki smatrajo vladanje JRKD stranke za pogubno za državo, za gospodarstvo in našo kulturo, združeni v naši opozicijski stranki, vse dotlej bo sedanja vlada-

joča JRKD stranka triumfirala in vladala nad nerazumljivo narodno nezavednostjo, nad predobrim in prepoštenim narodom. Če pa se združi vse v naši močni opozicijski Narodni stranki, se bodo tudi današnji naši vladodržci kmalu zavedli, da se proti narodu vladati ne da in ne sme. Takrat bodo hočeš-nočeš prisiljeni popustiti pred mogočno voljo naroda, ki hoče z zavihanimi rokavi in z vedrim pogledom, uprtim v cilj, izbojevati svoje pravice in osvoboditi oblast v dejansko korist svoje jugoslovanske države, to je vsega našega naroda.

Da pa pride tega optimizma več in več v naše vrste, da bodo končno tudi tisti pristopili k nam, ki se danes še vedno krče ob strani, sklicuje Jugoslovanska narodna stranka svoj prvi državni kongres 14. oktobra t. l. v Beo-

gradu in vabi nanj prav vse člane, somišljenike in simpatizerje. Spoznali se bomo v Beogradu ob tej redki ugodni priložnosti z brati od vseh širnih mej naše drage domovine in v beli prestolnici nad poljubljajočima se sestrama, Savo in Donavo, si bomo segli z brati v roke ter se porazgovorili z njimi o vseh križih in težavah. Pogledali si bomo odkrito v oči, da že vendar enkrat preneha med nami namenoma ustvarjena nezaupnost in nesloga, da bomo vsi z združenimi močmi izbojevali boj za politično, kulturno in gospodarsko svobodo pod ponosno, skupno zastavo Jugoslovanske narodne stranke in na pogibelj sedanji vladni JRKD oziroma Jugoslovanski nacionalni stranki!

Na svidenje v Beogradu!
Matej Miklavčič.

Reforma socijalnega zavarovanja na Poljskem

V varšavskem ministrstvu za socijalno politiko se že precej časa vrše posvetovanja o reformi socijalnega zavarovanja. Avtor zakonskega predloga je minister Jastrebski, bivši vladni komisar v varšavski bolniški blagajni. Predlog, ki tvori podlago teh pogajanj, je zelo radikalen in v znatni meri poslabšuje cele vrste institucij za socijalno zavarovanje in omejuje dohodke zavarovancev. Predvsem se bo likvidiralo »Društvo za zavarovanje duševnih delavcev«, čigar agende bo prevzel Institut za socijalno zavarovanje delavcev; ustavilo se bo tudi delovanje Instituta za zavarovanje pred poškodbami. Znatno se bo reformiral sistem prispevkov in članarine. Po zakonskem predlogu se bodo morale obvezno zavarovati le one osebe, katerih mesečni zaslužek ne presega zneska 500 zlotih. Toda tudi ti se bodo morali zavarovati le vsako drugo leto.

Rente se bodo znatno omejile in znižale. Doslej se je invalidska renta izplačevala že pri 10 odstotni invalidnosti, po novem predlogu pa se bo ta začetna meja pričela šele pri 50 odstotni invalidnosti. Poslabšali pa se bodo tudi pogoji za doseg starostne rente. Po dosedanjih predpisih je imel na pr. zavarovavec pravico na starostno rento že po petih letih plačevanja premij; po novem predlogu pa se ta meja oziroma rok podvoji, pozneje pa celo potroji. Stalna invalidska renta se bo izplačevala samo v primeru 75% delovne nesposobnosti. Kar se tiče bolniškega zavarovanja, predvideva novi zakonski predlog ukinitve vsakega zdravljenja v sanatorijih na račun bolniških blagajn. Razen tega pa bosta morala v primeru

bolezni doplačevati bolniški blagajni neko gotovo vsoto tako nameščenec, kakor tudi delodajalec.

Avtonomna uprava institucije socijalnega zavarovanja, ki je bila po dosedanjih predpisih mogoča, se bo sedaj tudi formalno ukinila. V praksi ni poljska vlada izvajanja avtonomije dopuščala tudi prej. V pomembne socijalne institucije je namestila le svoje zanesljive ljudi. Za ravnatelje bolniških blagajn in drugih podobnih zavodov so bili imenovani skoraj povsod bivši aktivni častniki. Po novem predlogu bo stal na čelu vse institucije socijalnega zavarovanja na Poljskem generalni direktor, ki ga bo imenoval predsednik republike. Predstavniki zavodov za zavarovanje se bodo pripuščali le v komisije, v katerih bodo imeli pravico posvetovalnega glasu.

Kakor je iz gornjega razvidno, posega nova poljska socijalna zakonodaja v svojem osnutku glede socijalnega zavarovanja nevarno in globoko v dosedanje pravice in koristi vsega poljskega zasebnega nameščenstva in delavstva. Obenem pa nudi le nekaj malenkostnih ugodnosti, ki doslej v tej panogi niso bile znane. Pri pregledovanju tega poljskega novega zakonskega predloga se človeku kar nehote vrnja misel, da bi bila tudi naša socijalna zakonodaja nujno potrebna temeljite reforme. Seveda na drug, pozitiven način. Razne Avgijeve hleve bi bilo treba radikalno očistiti in izkldati iz njih gnoj, ki so ga razni mogočniki skozi leta nastiljali v njih v obliki svojih protežirancev in protežirank, mnogih sinekur itd.

Iz našega pokreta

Prihodnji teden v Ljubljani

V ponedeljek, dne 1. oktobra 1934 ob 20. uri bo informativni sestanek članov in somišljenikov v ZELENI JAMI v Krušičevi gostilni na Ljubljanski cesti.

V torek, dne 2. oktobra 1934 ob 20. uri bo važna zaupna konferenca vseh pripravljalnih odborov in zaupnikov iz Ljubljane in bližnje okolice v vrtni dvorani (salonu) restavracije »PRI LEVU« v Ljubljani, Gosposvetska cesta.

Naš pokret v Ljubljani

Bela Ljubljana s svojimi predmestji sledi vzgledu našega podeželja in ostalih krajev v državi in se v množicah organizira v opozicijski Jugoslovanski narodni stranki. V zadnjih treh tednih se je vršilo v raznih ljubljanskih okrajih in predmestjih 16 dobro obiskanih informativnih sestankov, ki so rodili prav lep uspeh. Povsod so se sestavili pripravljalni odbori za ustanovitev krajev. organizacij. To pripravljalno delo povsod ugodno napreduje in se nabiranje članov vrši z velikim uspehom. Celotno pripravljalno delo bo končano v

Kongres Jugoslovanske narodne stranke

za vso državo bo

v nedeljo 14. oktobra 1934. v Beogradu.

Prijavite se nemudoma, da nam bo omogočena četrtinska voznina ob zadostnem številu udeležencev! — Kongresa se lahko udeleži vsak član in somišljenik! — Prijavite se takoj na: »Edinost«, Ljubljana, poštni predal 115

nekaj dneh, nakar bodo po vseh okrajih izvršeni ustanovni občni zbori krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani in njeni bližnji okolici.

Doslej so se vršili informativni sestanki članov in somišljenikov v Trnovem, na Dolenjski cesti, v Mostah, na Kodeljevem, na Šmartinski cesti, v Spodnji Šiški, v Zgornji Šiški, za Bežigradom, v Rožni dolini, na Viču, na Rimski cesti za dvorski okraj, v Rožni ulici za šentjakovski okraj, na Sv. Petra cesti za šentpeterski okraj, za Gradom za poljanski okraj, Pred Škofijo za šenklavški in v Mikličevi dvorani pred glavnim kolodvorom za kolodvorski okraj. Kakor že rečeno, so se sestavili na vseh teh 16 sestankih agilni pripravljalni odbori, ki so že pridno na delu.

V svrhu enotnega delovnega načrta in skupnega delovanja klicuje akcijski odbor Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo v Ljubljani

ZAUPNO KONFERENCO

vseh pripravljalnih odborov v omenjenih 16 okrajih in sicer v torek, dne 2. oktobra 1934 točno ob 20. uri (ob 8. uri zvečer) v vrtnem salonu (dvorani) restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti. Te važne konference se morajo obvezno udeležiti vsi člani pripravljalnih odborov v Ljubljani in predmestjih, ki so zgoraj naštetih in pa vsi zaupniki v mestu in bližnji okolici. Če je kak odbornik ali zaupnik morda slučajno nujno zadržan, mora svojo odsotnost oziroma zadržanost pravočasno opravičiti v pisarni akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 11.

V interesu skupnega dela, v blagor naroda in države ter za napredek naše stranke se pričakuje polnoštevilna udeležba vseh odbornikov iz mesta in bližnje okolice. Disciplinarnost in točnost najdičita slehernega funkcionarja in člana Jugoslovanske narodne stranke. Le disciplinirani, vestni in požrtvovalni borci so poklicani z močno roko kovati sebi in narodu boljše, srečnejšo bodočnost.

*
Odmev z brežiškega shoda Nacionalne stranke. Zaradi dogodkov na znanem brežiškem shodu vladne Jugoslovanske nacionalne stranke, kjer so bili naši člani Ferenčak, Gunčar in drugi napadeni s strani eksponentov Nacionalne stranke Debeljaka, Sagaja, Jesenska in Bahiča, se bo vršila razprava pred brežiškim okrajnim sodiščem dne 12. oktobra t. l. ob pol 10. uri dopoldne v sobi št. 10.

Gibanje stranke v državi

Dan za dnem, brez počitka in prestanka, organizira Jugoslovanska narodna stranka narod za borbo, za svobodo, pravico in enakost prav po vseh krajih naše domovine. Redno vsako nedeljo in vsak praznik se v raznih krajih Jugoslavije vrši po več velikih javnih shodov Jugoslo-

vanske narodne stranke, med tednom pa so večer za večerom prav v vseh banovinah nešteti javni sestanki, konference in seje članov ter krajevnih in pripravljalnih odborov. Narod se organizira, ker ga sili k temu teža obstoječih razmer. Živa beseda naših poslancev in njihovih sodelavcev je poleg obeh tednikov (naše »Edinosti« in petrinjskega »Jedinstva«) edino sredstvo za propagando programa in dela Jugoslovanske narodne stranke, ki je rečna, kakor so rečni milijoni onih malih ljudi, za katerih pravice in svoboščine se bije; naša opozicijska Jugoslovanska narodna stranka nima ne fondov, ne močnega dnevnega tiska, ne bogatih mecenov in neizčrpnih blagajn, niti ne avtomobilov in podpor tujega industrijskega velekapitala, pa vendar delo na njeni organizaciji povsod izredno napreduje.

Kljub temu, da se poslužuje vladajoča Jugoslovanska nacionalna stranka vseh mogočih in nemogočih sredstev v borbi proti naši stranki, vendar nad vse razveseljivo napredujemo. Za shode, ki so bili v zadnjem času v Medjimurju, so dale nekatere občinske uprave, ki so v rokah sedanjih režimovcev, javno po vaseh z bobnom razglasiti, da se ljudstvo shodov Jugoslovanske narodne stranke ne sme udeleževati, češ da je ta stranka — prepovedana. Toda tudi to bobnanje in laganje nič ne pomaga propadajoči JRKD stranki in njenim voditeljem. Vsi shodi naše stranke križem države so doslej zelo lepo uspeli in narod kar gori v navdušenju za svojo edino zaščitnico, za svojo Narodno stranko.

V zadnjem času so bili prirejani lepo uspeli shodi Jugoslovanske narodne stranke v Čakovcu, v Kraljevu pri Prelogu, v Sankem Mostu, Jajcu, Ključu, Zavalju, Kruševcu itd., dočim je bil javni shod v Bosanski Krupi prepovedan s strani tamkajšnjega okrajnega glavarstva. Proti tej prepovedi pa je vložil poslanski klub Jugoslovanske narodne stranke energično pritožbo na notranje ministrstvo.

Poleg naštetih so bili javni shodi še v Belovaru, pri Sv. Ivanu Zeleni, v Novem Marofu, Dugem selu, Krapini, Zlataru, Klanjcu, Ivancu, Pregradi itd. Na tej zborovalni turneji po Hrvatskem Zagorju so govorili narodu, ki se je zbiral na shodih v ti-sočglavih množicah, med drugimi govorniki tudi narodni poslanci gg. Miloš Dragović, Josip Stažić in dr. Stjepan Bačić, dočim je bilo vse pripravljalno delo v rokah agilnega zagrebškega akcijskega odbora naše stranke za savsko banovino.

SV. JURIJ POD KUMOM

Preteklo nedeljo, dne 23. septembra t. l. se je končno vršil prav lepo obiskan ustanovni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke tudi pri nas, pod priljubljenim turistikim izletiščem in romarsko božjo potjo, pod Kumom. Za-

nimanje za opozicijsko Jugoslovansko narodno stranko je pri nas že nekaj mesecev zelo živahno. Na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil v Knezovi gostilni, je poročal o strankinem programu, o njenem delu in o položaju med narodom delegat Akcijskega odbora za Slovenijo g. Rado Kolman, otvoril pa je občni zbor g. Alojzij Hirselj. Izvoljen je bil naslednji upravni odbor: predsednik g. Hinko Medved, posestnik in župan, podpredsednik g. Ivan Vrtačnik, posestnik iz Jazbin, tajnik g. Maksim Kovač, trgovec, blagajnik g. Martin Knez, gostilničar, odborniki gg. Kmetič Tone, posestnik iz Molkuna, Celestin Jože, posestnik iz Purgarije in Grošičar Fride, posestnik iz Četeza, nadzornem odboru so gg. Medved Slavko, posestnik, Fele Anton, posestnik in rudar in Jakoš Jože, posestnik, njihovi namestniki pa gg. Zupan Henrik, posestnik iz Završ, Gričar Jakob, posestnik iz Osredka in Koci Jože, posestnik od Sv. Jurija. Delegata za okrajni občni zbor so zborovalci izbrali v osehah gg. Hirsolja Alojzija od Sv. Jurija pod Kumom in Vrtačnika Ivana iz Jazbin.

VELENJE

V nedeljo 23. septembra t. l. dopoldne se je vršil tudi v Velenju dobro obiskan ustanovni občni zbor Jugoslovanske narodne stranke v prostorih hotela Rak. S tem je bila postavljena v Šaleški dolini nova močna trdnjava Narodne stranke, ki bo nedvomno uspešno kljubovala vsem napadom z nasprotne strani in zbrala v borbi za narodne pravice in dobrobit večino tukajšnjega prebivalstva v svojem okrilju. Podrobno poročilo priobčimo v prihodnji številki lista.

KAMNIŠKA BISTRICA

Upravno sodišče v Celju je razveljavilo občinske volitve v Kamniški Bistrici zaradi nepravilnega postopanja volilnega odbora. Kamniški gospodje od JNS so ob volitvah poslali poročilo o zmagi v Kamniški Bistrici že v nedeljo zvečer v »Jutro«, čeprav je volilni odbor šele v ponedeljek dopoldne končal svoje delo in proglasil rezultat. V »Narodu« pa so v ponedeljek dali objaviti naslednje poročilo:

»Občinske volitve v Kamniški Bistrici.

Kamnik, 25. junija.

Včeraj so se vršile v novofornirani veliki občini Kamniška Bistrica občinske volitve. Volilna agitacija je bila ves dan zelo živahna. Volilnih upravičencev je bilo 713, oddanih glasov pa 582. Lista JNS, nosilec Janez Pavlin, je dobila 311 glasov, nasprotna lista, nosilec Jože Košir, pa 271 glasov. Ko so bile volitve zaključene in je komisija začela šteti glasove, se je zbralo pred volilnim lokalom nekaj nahujkskih ljudi, ki so začeli groziti volilni komisiji, ki je morala naposled svoje delo prekiniti in ga je končala šele danes dopoldne. Ljudje so bili tako nahujksani, da so grozili nacionalnim volilcem in članom volilne komisije s pokoljem. Le treznosti nacionalnih ljudi je pripisati, da ni prišlo do najhujšega. Opozicijsko listo so podpirali seveda tudi vsi duhovniki in v cerkvi so ob zaključku volitev celo pritrkovali v proslavo zmage. Zato je bilo njihovo razočaranje tem hujše, ko so spoznali, da so ostali za 40 glasov v manjšini. Ponekod so nastopali nasprotniki JRKD s takim terorjem, da so narodno zavednim vo-

lilcem z grožnjami preprečili, da se udeležijo volitev, ker bi bila sicer zmaga JNS še sijajnejša. Predstavnik opozicijske liste pa je po svojih točnih in neoporečnih zapiskih ugotovil, da je dobila lista JNS samo 176 glasov, opozicijska pa 312. Kako je prišla JNS do »sijajne zmage« in od 176 do 312 glasov, pa je ugotovilo upravno sodišče: na listi JNS je bilo vpisanih 11 volilcev, ki so že davno umrli, nekateri celo pred 2 letoma, 11 volilcev je bilo dvakrat vpisanih, ostali glasovi pa so nastali tako, da so bili na listi JNS vpisani taki, ki sploh niso volili. Zdaj je z razsodbo upravnega sodišča pojasnjena »zmaga« Nacionalne stranke v Kamniški Bistrici, kamniško gospodo pa je sram zaradi blamaže, ki jo je doživela. Kar do sape ne more.

O »Narodovem« pisanju o »nahujkskih ljudeh, ki so grozili s pokoljem«, pa nimamo kaj pripomniti, saj vsakdo pozna tisto zgodbo o bežečem tatu, ki je vpil: »Primate tatu!« Volilci so užaljeni v svoji poštenosti nad potvorjenim rezultatom, zahtevali, da se pregledajo spiski in ugotovi pravilen rezultat; komisija pa je v pomirjenje dala razglasiti rezultat predstavnika opozicijske liste, spiske pa je zapečatila in se še enkrat sestala v ponedeljek. Zvonili pa so v cerkvi od veselja nad nenadnim povratkom dragih ranjkih. Zadnji stavek v »Narodovem« poročilu pa zasluži, da ostane ovekovečen za vse čase kot dokument, kakšne vesti servira časopisje JNS svojim bralcem. Odveč je dokazovati, kdo je nastopal s terorjem; kako sijajna je bila zmaga, pa tudi zdaj vidimo.

SV. KRIZ PRI KOSTANJEVICI

Ko gremo h koncu septembra, se nehote spominjamo leto dni nazaj. Takrat smo se namreč pripravljali na občinske volitve, o katerih so nam zatrjevali, da bodo svobodne, čemur smo verjeli. Kdor je sam pošten, tudi o drugih misli tako. Toda varali smo se. Ljudstvo je bilo prepričano, da bo dobilo župana po svoji volji, pa se je zmotilo. Nismo verjeli, ko so nam cele tedne pred volitvami zatrjevali pristaši JRKD, da bodo oni zmagali, ko smo pa vedeli, da imamo v občini opozicionalci večino. Rekli smo si, da moramo kljub vsem zaprekam zmagati. Na dan volitev smo že tudi imeli točno šestete glasove, zvečer so nam pa oznanili, da ni na svetu nič več tako, kakor je bilo in da večina ni več večina oziroma, da oni, ki ima večino, ne zmaga, temveč zmaga oni, ki ne dela pošteno.

Pritožili smo se na upravno sodišče, ki je res prve volitve razveljavilo. Volili smo letos na Bello nedeljo drugič z enakim netočnim rezultatom. Pritožili smo se in upravno sodišče je zopet razveljavilo občinske volitve. Imeli bomo — pravijo, da baš za obletnico — že tretjič občinske volitve. Pa nam JRKDejevci že zopet zatrjujejo, da bo zmaga njihova, čeprav dobimo večino.

Zgodovinsko, in kulturno važen dokument se nam zdita obe pritožbi, ki smo jih opozicionalci poslali na upravno sodišče proti samohotnemu postopanju JRKDejevcev, zato bomo podali tu vsaj nekaj dejstev, ki so navedena v pritožbah. — Začnemo s prvo pritožbo: »Turšič (predstavnik opozicijske liste na volišču Cerklje) je tekom dneva, ob času, ko ni bilo volilcev, ponovno pozival predsednika Kabaja

Ludvika, naj bi se uradni in njegovi (Turšičevi) seznanili primerjali med seboj, da se bo vse ujemalo. Predsednik Kabaj pa je to kontroliranje vedno odklanjal, češ da bodo to zvečer naredili, zvečer pa, češ da ni več časa in da je treba podatke nemudoma nesti na glavno volišče v Sv. Križ. Turšič je pisal glasovanje po volilčevem glasu (navedbi kandidatne liste). dočim je pisala zapisničarica (uradna), učiteljica Hlebec, po narekovanju predsednika Kabaja. Ta je pa narekoval včasih: Grubič (opozicij. kandidat), včasih Kodrič (JRKD kandidat), včasih pa Grubič — Kodrič. Ker sta bili samo dve listi in ker liste Grubič-Kodrič ni bilo, je to narekovanje moglo pomeniti samo to-le: zapisati Grubičevega volilca za Kodričovo listo. Na ta način je moglo priti do tega, da izkazuje uradni posebni seznam za Grubiča 147 glasov, za Kodriča pa 242 glasov, do čim kaže Turšičev (opozicij.) seznam, ki je pisan točno in precizno brez kakega vmesnega narekovanja, za Grubiča 200 glasov, za Kodriča pa 186 glasov. Ker izkazuje opozicijski (predstavnik Zupanc) seznam na volišču Sv. Križ za Grubiča (opozicij. kand.) 92 glasov večine in seznam na volišču Cerklje 14 glasov večine Grubiču v dobro, ima torej lista Grubič skupno 106 glasov večine. Tako je navedeno v pritožbi, kateri je upravno sodišče ugodilo. Kljub temu Grubič še danes ni župan, kajti še bolj grdo, kakor 15. oktobra 1933., so se »zmotili« pri seštevanju glasov gospodje od JRKD pri ponovnih volitvah dne 8. aprila 1934.

V pritožbi proti prvim volitvam se bere tudi to-le: »Odkritje prevare: Med tem ko so delili mandate po količnikih, se je posrečilo predstavnikom liste Grubič dobiti v roke (iz kupa na mizi ležečih aktov) uradne glasovalne sezname z volišča Cerklje. Takoj na prvih straneh je bilo možno ugotoviti, da je več volilcev, ki so glasovali za listo Grubič (opozicija), vpisanih v uradnih seznamih kot glasovalci za listo Kodrič. Zato so predstavniki opozicijske liste takoj po uradno razglašenem izidu ugotovili na zapisnik, da je zmaga za Kodriča pridobljena s prevaro in da v resnici gre zmaga Grubiču. — Kabaj in pristaši liste Kodrič so prevaro molče priznali.« — Kaj pa so hoteli reči, ko so bili tako zasačeni?! Utajili bi, če bi mogli, pa ni šlo. Nadalje beremo v pritožbi: »Nepravilnosti na volišču Sv. Križ. Ko je prišel na volišče Cizerle Jože iz Vel. Mraševca, so ga zapisali, preden je glasoval, v poseben seznam za Kodriča. Šele na njegovo izrecno zahtevo so ga tam črtali in zapisali v poseben seznam za Grubiča, katerega je hotel voliti. K glasovanju niso bili pripuščeni mnogi volilci in vrekla miranci Grubičeve liste, kar je uradno dokazano. Dalje je bilo več opozicijskih glasov enostavno utajenih, več nasprotniških neupravičencev pa veljavno vpisanih. Za listo JRKD je glasovalo tudi več oseb, ki sploh niso prišli na volišče.

Enakih in podobnih metod so se režimovci posluževali tudi pri drugih volitvah, katere je upravno sodišče na podlagi neizpodbitnih, stvarnih dokazov ponovno razveljavilo. Sodišče je ugotovilo, da je bil volilni rezultat falzificiran, da so volili režimsko JRKD stranko mrtveci in pa ljudje, ki so se že pred leti izselili v tujino oziroma volilni

Poravnajte naročnino takoj, ker bomo sicer primorani nerednim plačnikom s 1. oktobrom ustaviti list! — List je odvisen le od naročnine!

upravičenci, ki sploh niso prišli na volišče. Tudi so se predstavnikom opozicijske liste nasilno kratile njihove z zakonom zajamčene pravice in dolžnosti ter se jim onemogočala vsaka kontrola nad sleparskimi mahinacijami nasprotnikov.

Tretjič so razpisane volitve, a še niso povedali, kdo da je plačal avtobus zadnjič in kdo da bo nosil stroške za obilno orožniško asistenco, ki je bila prav nepotrebna. Pregovor pravi, da še osel ne gre več, kakor enkrat na led. Mi smo verjeli, da bo poštenost zmagala in smo šli dvakrat na volišče, a brez uspeha, ker ni med JRKDejevci nič več poštenosti. Isto se bo zgodilo najbrže še tretjič. Pravica in resnica sta JRKDejevcem neznan. Naj ostanejo le sami! Usoda piše tudi njim svoje. Prišel bo čas in ne bo njih, pravica in resnica pa se bosta dvignili in jih zdrobili v prah!

Odkup invalidnine

Zaradi odkupa invalidnine se obračajo prizadeti ljudje na narodne poslance naše Jugoslovanske narodne stranke, ne da bi svoje prošnje opremili z vsemi potrebnimi dokumenti, ker so jim doslej predloženi dokumenti zastarali. Z ozirom na to sporočajo poslanci Jugoslovanske narodne stranke vsem prijateljem, ki so zaprosili za odkup invalidnine, da pošljejo k svojim že vložnim ali novim prošnjam tudi naslednje priloge.

1. Krstni list.
2. Rešitev Višjega invalidskega sodišča v Beogradu po zakonu z dne 4. julija 1929. v originalu ali legaliziranem prepisu.
3. Potrdilo o višini plačanega davka.
4. Potrdilo finančnega ravnateljstva ali pristojne davčne uprave, da mu invalidnina ni bila ustavljena oziroma še ima na isti kak dolg.
5. Na katere rodbinske člane prejema doklado; ako jo prejema, mora za dotične člane priložiti njihove krstne liste.
6. Potrdilo o poklicu pred pohabljenjem in o sedanjem poklicu.
7. Nравstveno spričevalo in mnenje občinske uprave, ali zasluži, da se mu invalidnina odkupi.
8. Zdravniško spričevalo pristojnega Vojnega okrožja, ali je zdrav in sposoben začasno delo ali ne.

Ker brez zgoraj naštetih dokumentov ni mogoče izdati sklepa o odkupu invalidnine, je bil izdan vsem okrajnim glavarjem nalog, da vplivajo na podrejena jim oblastva, da slehernemu prosilcu po svoji uradni dolžnosti nemudoma gredo na roko pri izdaji vseh zgoraj navedenih dokumentov. Če bi se pripetilo, da bi se kakemu prosilcu delale težave in ovire ter da bi se mu po uradni dolžnosti brez težav ne hoteli izdati zahtevani dokumenti, naj se prizadeti invalidi v vsakem konkretnem primeru obrnejo na narodne poslance Jugoslovanske narodne stranke v Beograd, ki bodo vsak tak konkretni primer iznesli pred pristojnega ministra, ker je dolžnost vseh in vsakogar, da gredo vojnim invalidom pri slehernem koraku na roko.

Domisleki . . .

Priljubljena navada v sedanjih časih je, da si marsikdo greje roke v — tujih žepih!

Današnja ljubezen do bližnjega: Izrabljaj svojega bližnjega, da ne bo on tebe!

Kdor se za denarjem peha s poštenim delom, se kmalu utruji.

Moderna dobrota: Daruj tolažbo namesto denarja!

Danes je dovoljeno to, kar je prepovedano!

Najdaljša pot je od srca do — denarnice!

Nekdaj: Delo brez plačila! — Sedaj: Plačilo brez dela! — Pa tudi obratno!

Sedanje gospodarsko načelo: Varčevati je treba, pa naj stane, kar hoče!

Najbolj priljubljeni so med ljudmi že od nekdanj samo — bebeci!

Odprte glave najdejo večino ma le — zaprte duri!

Zdravniki prerokujejo, da bo človeštvo v treh stoletjih zblaznelo. Po dosedanjih izgledih smemo upati, da se bo to zgodilo že — mnogo prej!

Gradbena podjetnost se pri nas dviga, namreč kar se tiče zidanja gradov v — oblakih!

Edino, s čimer v sedanji krizi brezposelnost še razpolaga, je — čas!

Novе knjige

J. O. Curwood: »Podarjeni obraz«. Roman. Založil konzorcij »Nove Dobe« v Celju. Poslovenil Boris Rihteršič. Str. 163. Cena 18 dinarjev. James Oliver Curwood je eden najslavnejših modernih ameriških pisateljev. Njegov roman »Podarjeni obraz« je preplet s čudovito romantiko, ki prime vsakogar. — Glavni junak John Keith, obdolžen zločina, ki ga ni zagrešil, je narisan tako simpatično in človeško, da se lahko kosa z junaki raznih znamenitih del svetovne književnosti. Roman je v milijonskih nakladah razširjen po svetu. Samo v Nemčiji je naklada v dveh letih preseгла 450 tisoč izvodov. Roman »Podarjeni obraz« je pisan tako, da takoj v začetku osvoji bralca in ga priklene nase, da ne more knjige odložiti, dokler je ni prebral do konca. Roman toplo priporočamo. Knjiga je ravnokar izšla v okusni opremi in se naroča pri upravi »Nove Dobe« v Celju.

IZ UREDNIŠTVA

KRANJSKA GORA. — Zaradi pomanjkanja prostora in zaključka lista prihodnjič. Hvala in se priporočamo!

STRUGE. — Pismo prejeli. Nekoliko še potrpite, vsaj do prihodnje številke. Objavili bomo v izvlečku po želji. Ostalo izročili poslanecem.

TRBOVLJE. — Žal za to številko prepozno, ker je bil list že zaključen in prenapolnjen. Prihodnjič. Pošljite še kaj.

SV. KRIZ PRI KOSTANJEVICI. — List v redu pošiljamo in ni bil ustavljen. Hvala! Za obljubljeni se priporočamo, samo prosimo nekoliko krajše.

Vse ostale gg. dopisnike prosimo, da nekoliko potrpe, ker pridejo njihovi dopisi in prispevki v prihodnji številki na vrsto.